

بخش چهارم:

آشنایی با بیماری تب مالت و نظام مراقبت آن در

ایران

اهداف بخش:

پس از مطالعه این فصل انتظار می رود که بتوانید:

- 1-مقدمه و اهمیت بیماری را توضیح دهید- .
- 2-عامل بیماری را شرح دهید- .
- 3-مخازن بیماری را شرح دهید- .
- 4- نظام مراقبت بیماری را شرح دهید- .
- 5- راه های سرایت بیماری به انسان را شرح دهید- .
- 6-علائم بالینی در انسان را نام ببرید- .
- 7- راه تشخیص بیماری را نام ببرید- .
- 8- تعاریف و طبقه بندی موارد بیماری را توضیح دهید

عناوین بخش

مقدمه و اهمیت بیماری

تعاریف بیماری

عامل بیماری

مخزن بیماری

انتشار بیماری

راههای انتقال بیماری

علائم بیماری در انسان

تشخیص بیماری

مقدمه و اهمیت بیماری:

تب مالت یا بروسلوز یک بیماری باکتریایی است که حیوانات مختلف و عمدتاً علفخواران به آن مبتلا می شوند. بیماری در حیوانات مبتلا باعث سقط جنین در دامهای آبستن شده، همچنین باعث کاهش وزن و شیر گردیده و سبب زیان اقتصادی فراوانی در دامداریها می گردد. همچنین بعثت دفع باکتری توسط دامهای مبتلا، مراتع و محللهای نگهداری دامها آلوده شده، دامهای سالم را مبتلا نموده و سبب شیوع بیماری میگردد.

تعاریف بیماری:

مورد مشکوک: وجود علائم کلینیکی سازگار با بیماری تب مالت همراه با ارتباط اپیدمیولوژیک با موارد حیوان مشکوک یا قطعی مبتلا به بروسلوز یا فرآورده های آلوده حیوانی

مورد محتمل: مورد مشکوکی که آزمایش رایت آن دارای تیترا مساوی یا بیشتر از 1/80 باشد

مورد قطعی: مورد مشکوک یا محتملی که با معیار تشخیصهای قطعی آزمایشگاهی همراه باشد.

باکتری بروسلا عامل مهمترین عفونت های بروسلوز) بیماری تب مالت (در انسان می باشد. انواع بروسلاهای شایع عبارتند از : بروسلا ملی تنسیس ، بروسلا آبورتوس ، بروسلا سوئیس ، بروسلا کنیس

مخزن بیماری: بروسلا ملی تنسیس : اکثر موارد بروسلا ملی تنسیس در ارتباط با تماس مستقیم و غیرمستقیم باگوسفند یا بز آلوده و یا فرآورده های آنها می باشد.

بروسلا آبورتوس: بروسلا آبورتوس کمتر از بروسلا ملی تنسیس برای انسان بیماری زا بوده و نسبت

بیشتری از عفونت های خفیف یا بدون علامت بوده است . گاو مهمترین منشاء عفونت بوده اما دیگر انواع حیوانات مانند گاو میش ، شتر و گاو کوهان دار تبتی می توانند از اهمیت محل برخوردار باشند.

بروسلا سوئیس : عامل سقط جنین خوک است

بروسلا کنیس : میزبان اختصاصی بروسلا کنیس سگ است و بیماریزایی کمی برای انسان دارد.

انتشار بیماری: اکثر موارد بروسلوز انسانی در دنیا به دلیل بروسلا ملی تنسیس اتفاق افتاده که مهاجم ترین گونه در بین گونه های جنس بروسلا می باشد. بیماری در تمام سنین وجود دارد ولی وفور آن در سنین 20-30 سالگی میباشد.

راههای انتقال بیماری: تماس مستقیم از راه ملتحمه چشم (کونژنکتیو) ، یا از طریق تماس خراش ها و جراحات پوست با ترشحات ، مواد دفعی یا بافت های حیوانات آلوده یا اشیاء آغشته به ترشحات عفونی

مصرف بافت ها ، مواد غذایی یا مایعات حاوی باکتری بروسلا مانند: شیرخام و فرآورده های لبنی

خصوصاً پنیر تازه ، خامه و سرشیر ، موارد بروسلوز انسانی ناشی از گوشت و فرآورده های آن کمتر

از استفاده از فرآورده های لبنی آلوده می باشد. با این وجود گوشت، اعضا و خون تمامی انواع حیوانات ممکن است حاوی بروسلا باشد.

انتقال تنفسی از طریق استنشاق ذرات عفونی معلق در آغل، اصطبل و آزمایشگاه

در بیشتر موارد بوسیله خوردن فرآورده های لبنی آلوده مثل پنیر تازه، خامه و یا شیر نجوشیده و غیر پاستوریزه و همچنین تماس با ترشحات حیوان و عموماً جنینهای سقط شده، ادرار و مدفوع حیوان و تنفس هوای آلوده به عامل بیماری در آغل های آلوده این بیماری به انسان سرایت میکند

علائم بیماری در انسان: علائم به صورت تب مداوم و منظم با دوره های متناوب یا نامنظم، تعریق فراوان به خصوص در شب، خستگی، بی اشتها و کاهش وزن، سردرد، درد عالانی و درد عمومی بدن تظاهر میکند. تب مالت میتواند در کبد، طحال، استخوانها و برخاندامهای دیگر، عفونت چرکی موضعی ایجاد کند و بسته به نوع تب مالت میتواند حاد، تحت حاد، مزمن و موضعی باشد.

تشخیص بیماری: روش معمول تشخیص بیماری آزمایش سرمی خون بیمار مشکوک است که در آزمایشگاه و 2 پس از جدا شدن و کومبس رایت انجام می شود. (ME،) سرم خون با آزمایشهای رایت (آگلوتیناسیون

درمان

بعد از تشخیص بیماری، بیمار بایستی زیر نظر پزشک و مطابق پروتکل درمانی مندرج در راهنمای کشوری مبارزه با تب مالت بمدت حداقل 2 ماه تحت درمان با آنتیبیوتیکهای مربوطه قرار گیرد. نکته مهم تجویز داروی بموقع و بطور مرتب تا پایان دوره درمانی تعیین شده است (حداقل 2 ماه)، بعبارت دیگر قطع دمان بعد از یک بهبود نسبی که معمولاً توسط افراد ناآگاه صورت میگیرد باعث مزمن شدن بیماری یا عود مجدد آن میگردد که بایستی بقدر کافی به این مسئله توجه شود

روشهای پیشگیری و کنترل و مراقبت بیماری: - بیماری کاملاً قابل پیشگیری است، به این ترتیب که در صورت مشاهده سقط جنین در دام بایستی بقا رعایتقدر

ایمنی فردی بطور کامل (استفاده از دستکش، ماسک، جنین سقط شده را سوزانده و یا بطور عمقی دفن

نموده و مطلقاً از فرآورده های حیوانی که سقط کرده نبایستی استفاده کرد و مراتب را به دامپزشکی محل

اطلاع داده و در صورت مثبت بودن دام آن را به کشتارگاه فرستاد.

-در زمان تمیز نمودن آغل، از ماسک استفاده نموده. از مصرف بستنیهای سنتی و شیرینیهای خامهای نامطمئن و یا آبمیوه های مخلوط با شیر که معمولاً متداول است بشدت اجتناب نمود.

-واکسیناسیون بموقع برهها و گوسالهها و بزغالها باعث کنترل بیماری در دام شده و با انجام مرتب این کار

بیماری در سطح کشور کنترل میشود.

-از خوردن شیر حرارت ندیده و محصولات لبنی غیرپاستوریزه اجتناب شود. حرارت جوش (استریلیزاسیون) به مدت 1 دقیقه یا پاستوریزاسیون 68 درجه سانتی گراد) 15 درجه سانتی گراد (به مدت 15 دقیقه میکروب را در شیر آلوده نابود میکند؛ ولی برای اینکه اطمینان از حرارت جوش) خصوصاً در مناطق روستاییو عشایری) حاصل شود، توصیه بر این است که شیر به مدت 1 دقیقه در حرارت جوش قرار گیرد.

-پنیر تازه به مدت حداقل 2 ماه در آب نمک نگهداری (عموماً مدت زمان 7 ماهه برای نگهداری پنیر در نظر گرفته شده است) و سپس مصرف شود.

-کشاورزان، کارگران کشتارگاهها و کارخانجات بستهبندی گوشت باید جوانب احتیاط را در برخورد با لاشه یا محصولات دامی تهیه شده از حیوانات مشکوک به بیماری رعایت نمایند.

-افرادی که با پوست حیوانات سر و کار دارند، از پوشش محافظ دستها و بدن استفاده کنند.

-در انتقال خونهای آلوده و در آزمایشگاهها شرط احتیاط ضروریست.